

Brussel, 12.2.2021
C(2021) 1054 final

ANNEXES 1 to 4

BIJLAGEN

bij

Mededeling van de Commissie

Technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in het kader van de verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht

BIJLAGE I: Checklist “Geen ernstige afbreuk doen aan”

- 1. Deel 1 – De lidstaten moeten de zes milieudoelstellingen filteren om te bepalen welke doelstellingen een inhoudelijke beoordeling vereisen** Voor elke maatregel: geef aan voor welke van de onderstaande milieudoelstellingen, zoals omschreven in artikel 17 (“Ernstige afbreuk aan milieudoelstellingen”) van de taxonomieverordening, een inhoudelijke toetsing van de maatregel aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” vereist is:

<i>Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” moet worden getoetst.</i>	Ja	Nee	<i>Onderbouwing indien “Nee” is gekozen</i>
Klimaatmitigatie			
Klimaatadaptatie			
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen			
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval			
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem			
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen			

- 2. Deel 2 - De lidstaten verschaffen voor de milieudoelstellingen waarvoor dat nodig is, een inhoudelijke toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”** Voor elke maatregel: beantwoord de onderstaande vragen voor de milieudoelstellingen waarvan in deel 1 is gebleken dat die een inhoudelijke toetsing behoeven

<i>Vragen</i>	<i>Nee</i>	<i>Inhoudelijke onderbouwing</i>
<i>Klimaatmitigatie</i> : Is de verwachting dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies leidt?		
<i>Klimaatadaptatie</i> : Is de verwachting dat de maatregel leidt tot een toegenomen ongunstig effect van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat op de activiteit zelf of op de mens, de natuur of activa?		
<i>Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen</i> : Is de verwachting dat de maatregel schadelijk zal zijn voor: (i) de goede toestand of het goede ecologisch potentieel van waterlichamen, met inbegrip van oppervlaktewater en grondwater? of (ii) de goede milieutoestand van mariene wateren?		
<i>Transitie naar een circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval</i> : Is de verwachting dat de maatregel: (i) leidt tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met		

<p>uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval? of</p> <p>(ii) leidt tot aanzienlijke inefficiënties bij het directe of indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen¹ in enig stadium van de levenscyclus ervan die niet door passende maatregelen tot een minimum kunnen worden beperkt²? of</p> <p>(iii) aanzienlijke en langdurige schade aan het milieu veroorzaakt wat betreft de circulaire economie³?</p>		
<p><i>Preventie en bestrijding van verontreiniging:</i> Is de verwachting dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van de emissies van verontreinigende stoffen⁴ in lucht, water of bodem?</p>		
<p><i>Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen:</i> Is de verwachting dat de maatregel:</p> <p>(i) in aanzienlijke mate schadelijk zal zijn voor de goede staat⁵ en de veerkracht van ecosystemen? of</p> <p>(ii) schadelijk zal zijn voor de staat van instandhouding van habitats en soorten, met inbegrip van die welke van Uniebelang zijn?</p>		

¹ Natuurlijke hulpbronnen omvatten energie, materialen, metalen, biomassa, lucht en land.

² Zo kunnen bijvoorbeeld inefficiënties tot een minimum worden beperkt door de duurzaamheid, repareerbaarheid, verbeterbaarheid en herbruikbaarheid van producten te vergroten, of door het gebruik van hulpbronnen aanzienlijk te verminderen door het maken van ontwerp- en materiaalkeuzes, door herbestemming, demontage en sloop te faciliteren, met name door het gebruik van bouwmaterialen te verminderen en het hergebruik van bouwmaterialen te bevorderen. Daarnaast valt ook te denken aan de transitie naar een circulaire economie door het ontwikkelen van “product-als-een-dienst”-bedrijfsmodellen en circulaire waardeketens, om producten, componenten en materialen zo lang mogelijk op het hoogste nut- en waardeniveau te houden. Dit omvat ook een aanzienlijke vermindering van het gehalte aan gevaarlijke stoffen in materialen en producten, onder meer door ze te vervangen door veiligere alternatieven. Dit omvat verder het aanzienlijk verminderen van voedselafval bij de productie, verwerking, vervaardiging of distributie van voedsel.

³ Zie, voor meer informatie over de doelstelling wat betreft de circulaire economie, overweging 27 bij de taxonomieverordening.

⁴ Een “verontreinigende stof” is een stof, trilling, warmte, geluid, licht of andere contaminant in lucht, water of bodem die de gezondheid van de mens of het milieu kan aantasten.

⁵ Overeenkomstig artikel 2, punt 16, van de taxonomieverordening betekent een ecosysteem in “goede staat” een ecosysteem dat in goede fysieke, chemische en biologische staat of van goede fysieke, chemische en biologische kwaliteit is en een zelfreproducerend of zelfherstellend vermogen heeft, waarin de soortensamenstelling, de ecosysteemstructuur en de ecologische functies niet worden verzwakt.

BIJLAGE II Steunbewijs voor de inhoudelijke toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in het kader van deel 2 van de checklist

Indien dat nuttig is, kunnen de lidstaten, wanneer zij voor een maatregel een inhoudelijke toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” uitvoeren in het kader van deel 2 van de checklist geven (zie afdeling 3), gebruikmaken van de onderstaande (niet-uitputtende) lijst met steunbewijzen. De Commissie geeft deze lijst om de lidstaten te helpen hun individuele beoordeling van zaken te maken bij de inhoudelijke beoordeling in het kader van deel 2 van de checklist. Het gebruik van deze lijst is optioneel, maar de lidstaten kunnen deze lijst gebruiken om te zien welk soort bewijsmateriaal hun argumenten kan onderbouwen dat een maatregel het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in acht neemt - en zo de algemene vragen in deel 2 van de checklist aanvullen.

Overkoepelend steunbewijs

- Het toepasselijke deel van de **EU-milieuwetgeving** (met name milieubeoordelingen) is in acht genomen en de nodige **vergunningen/toelatingen** zijn afgegeven.
- De maatregel omvat elementen die ondernemingen verplichten een erkend **milieubeheerssysteem**, zoals EMAS (of anders ISO 14001 of gelijkwaardig) toe te passen, of goederen of diensten te gebruiken en/of te produceren die een **EU-milieukeur**⁶ of een ander type I-milieukeur hebben gekregen⁷.
- De maatregel betreft de uitvoering van beste milieupraktijken of het behalen van **benchmarks voor topprestaties** die worden beschreven in de sectorale referentiedocumenten⁸ die zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel 46, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1221/2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS).
- Voor overheidsinvesteringen: de maatregel neemt de **criteria voor groene overheidsopdrachten**⁹ in acht.
- Voor infrastructuurinvesteringen: voor de investering is een **klimaat- en milieutoets** uitgevoerd.

Klimaatmitigatie

- Voor een **maatregel in een sector zonder ETS-benchmarks**: de maatregel is verenigbaar met het behalen van de emissiereductiedoelstelling voor 2030 en met de doelstelling om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken.
- Voor een **maatregel ter bevordering van elektrificatie**: de maatregel wordt aangevuld met bewijsmateriaal dat de energiemix op een traject naar decarbonisatie zit dat aansluit bij de emissiereductiedoelstellingen voor 2030 en 2050, en vergezeld gaat van toegenomen vermogen om hernieuwbare energie op te wekken.

⁶ De EU-milieukeurregeling is ingesteld door Verordening (EG) nr. 66/2010. De lijst met productgroepen waarvoor criteria voor een EU-milieukeur zijn vastgesteld, is beschikbaar op: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>

⁷ Type I-milieukeuren zijn vastgelegd in de ISO 14024:2018-standaard.

⁸ Beschikbaar op: https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm

⁹ De Europese Commissie heeft voor een groot aantal productgroepen EU-criteria voor groene overheidsopdrachten uitgewerkt; zie: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Klimaatadaptatie

- Een evenredige **klimaatrisicobeoordeling** is uitgevoerd.
- Indien een investering een waarde van meer dan 10 miljoen EUR heeft: een **kwetsbaarheids- en risicobeoordeling**¹⁰ is uitgevoerd (of staat gepland) waarmee de nodige adaptatiemaatregelen moeten worden in kaart gebracht, beoordeeld en uitgevoerd

Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen

- **Risico's** op milieuaantasting **wat betreft het behoud van de waterkwaliteit** en het voorkomen van waterstress zijn in kaart gebracht en aangepakt overeenkomstig de vereisten van de kaderrichtlijn water en een stroomgebiedbeheerplan.
- In het geval van een maatregel met betrekking tot het **kust- en zeemilieu**: de maatregel sluit het bereiken van een goede milieutoestand (in de zin van de kaderrichtlijn mariene strategie) in de betrokken mariene regio of subregio of in de mariene wateren van andere lidstaten niet voorgoed uit of brengt deze niet in het gedrang.
- De maatregel heeft geen aanzienlijk effect op i) **de betrokken waterlichamen** (noch belet hij dat het specifieke waterlichaam waarop deze betrekking heeft, noch andere waterlichamen in hetzelfde stroomgebied een goede toestand of een goed potentieel bereiken, in overeenstemming met de vereisten van de kaderrichtlijn water), of ii) **beschermde habitats en soorten** die rechtstreeks afhankelijk zijn van water.

Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval

- De maatregel sluit aan bij het betrokken landelijke of regionale **afvalbeheerplan en afvalpreventieprogramma**, overeenkomstig artikel 28 van Richtlijn 2008/98/EG, gewijzigd bij Richtlijn 2018/851/EU, en, voor zover beschikbaar, de betrokken landelijke, regionale of lokale strategie voor een circulaire economie.
- De maatregel sluit aan bij de **beginselen van duurzame producten en de afvalhiërarchie**, met prioriteit voor **afvalpreventie**.
- De maatregel borgt **hulpbronnen efficiëntie** voor de belangrijkste hulpbronnen die worden gebruikt. **Inefficiënties**¹¹ bij het gebruik van hulpbronnen worden aangepakt, onder meer door ervoor te zorgen dat producten, gebouwen en activa efficiënt worden gebruikt en duurzaam zijn.
- De maatregel borgt de doeltreffende en efficiënte **afvalinzameling aan de bron** en de verzending van bij de bron gescheiden fracties voor **voorbereiding voor hergebruik of recycling**.

Preventie en bestrijding van verontreiniging

- De maatregel sluit aan bij bestaande mondiale, nationale, regionale of lokale **plannen voor het terugdringen van verontreiniging**.

¹⁰ De lidstaten worden aangemoedigd om gebruik te maken van de aanwijzingen van de Commissie over de duurzaamheidstoets van investeringen in het kader van InvestEU, met inbegrip van de aanwijzingen over de klimaattoets voor infrastructuur 2021-2027. De lidstaten mogen echter hun eigen criteria en indicatoren voor de duurzaamheidstoets gebruiken, mits die op de EU-klimaatdoelstellingen zijn gebaseerd en substantieel bijdragen aan de klimaat- en milieudoelstellingen van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088.

¹¹ Zie voetnoot 2 in bijlage I bij deze richtsnoeren.

- De maatregel voldoet aan de desbetreffende **conclusies inzake de beste beschikbare technieken (BBT-conclusies)** of de **referentiedocumenten over de beste beschikbare technieken (BREF's)**¹² in de sector.
- Alternatieve oplossingen voor het gebruik van **gevaarlijke stoffen**¹³ zullen worden geïmplementeerd.
- De maatregel is in overeenstemming met het **duurzame gebruik van pesticiden**¹⁴.
- De maatregel sluit aan bij beste praktijken inzake bestrijding van **antimicrobiële resistentie**¹⁵.

Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen

- De maatregel neemt de **mitigatiehiërarchie**¹⁶ en andere betrokken voorwaarden van de habitat- en vogelrichtlijn in acht.
- Een **milieueffectrapportage** is uitgevoerd en de conclusies daarvan zijn ten uitvoer gelegd.

¹² Het soort steunbewijs is van toepassing voor activiteiten die onder Richtlijn 2010/75/EU (“richtlijn industriële emissies”) vallen. De lijst van beschikbare BBT-conclusies en BREF's kan worden geraadpleegd op: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

¹³ Deze vraag peilt naar preventie en bestrijding van verontreiniging door industriële activiteiten. Artikel 3, punt 18, van Richtlijn 2010/75/EU (“richtlijn industriële emissies – EID”) omschrijft “gevaarlijke stoffen” als: “stoffen of mengsels als omschreven in artikel 3 van Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels”. Daarnaast verklaart artikel 58 van de richtlijn industriële emissies: “Stoffen of mengsels die van de gevarenaanduidingen H340, H350, H350i, H360D of H360F zijn of moeten zijn voorzien wegens hun gehalte aan vluchtige organische stoffen die krachtens Verordening (EG) nr. 1272/2008 zijn ingedeeld als kankerverwekkend, mutageen of giftig voor de voortplanting, worden voor zover mogelijk binnen zo kort mogelijke tijd door minder schadelijke stoffen of mengsels vervangen.”

¹⁴ Zoals bepaald in de richtlijn duurzaam gebruik van pesticiden, Richtlijn 2009/128/EG.

¹⁵ Conclusies van de Raad over de volgende stappen om van de EU een regio met de beste praktijken in de strijd tegen antimicrobiële resistentie te maken (2019/C 214/01).

¹⁶ In lijn met de methodologische richtsnoeren inzake de bepalingen van artikel 6, leden 3 en 4, van de habitatrichtlijn, Richtlijn 92/43/EEG.

BIJLAGE III: Specifieke voorwaarden voor de inachtneming, in het kader van de faciliteit voor herstel en veerkracht, van de doelstelling klimaatmitigatie van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” bij maatregelen ten behoeve van de productie van stroom en/of warmte uit aardgas, en daarmee samenhangende transmissie- en distributie-infrastructuur

- Steun voor maatregelen ten behoeve van **stroom- en/of warmteproductie op basis van aardgas** kan, bij wijze van uitzondering, op individuele basis worden gegeven in lidstaten die voor aanzienlijke uitdagingen staan in de transitie weg van koolstofintensieve energiebronnen, mits deze steun zou bijdragen aan de EU-decarbonisatiedoelstellingen voor 2030 en 2050, op deze voorwaarden:
 - De maatregelen betreffen toekomstbestendige, flexibele en efficiënte gasgestookte stroomproductie of gasgestookte warmtekrachtkoppeling (WKK) met broeikasgasemissies van minder dan 250 g CO₂-eq/kWh over de hele economische levensduur van de installatie;
 - of
 - De maatregelen betreffen toekomstbestendige, flexibele en efficiënte gasgestookte stroomproductie of gasgestookte warmtekrachtkoppeling, die geschikt is gemaakt voor het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme gassen en:
 - het plan voor herstel en veerkracht bevat geloofwaardige plannen of toezeggingen om het gebruik van hernieuwbare en koolstofarme gassen te doen toenemen; en
 - die leiden tot de gelijktijdige sluiting van een aanzienlijk koolstofintensievere energiecentrale en/of installatie voor warmteopwekking (bv. steenkool, bruinkool of stookolie) met ten minste hetzelfde vermogen, hetgeen resulteert in een aanzienlijke afname van broeikasgasemissies; en
 - de betrokken lidstaat kan aantonen over een geloofwaardig traject te beschikken om het aandeel hernieuwbare energie te vergroten op weg naar zijn doelstelling hernieuwbare energie voor 2030; en
 - het plan voor herstel en veerkracht bevat concrete hervormingen en investeringen om het aandeel hernieuwbare energie te doen toenemen.
- Steun voor maatregelen ten behoeve van **productie-installaties op basis van aardgas in stadsverwarmings- en stadskoelingssystemen** kan, bij wijze van uitzondering, worden gegeven indien de installatie voldoet aan de vereisten voor systemen voor “efficiënte stadsverwarming en -koeling” (in de zin van artikel 2, punt 41, van Richtlijn 2012/27/EU) en voldoet aan de in de eerste bullet beschreven voorwaarden voor de warmte-/gasproductie op basis van aardgas.
- Steun voor maatregelen ten behoeve van **netwerken voor stadsverwarming en -koeling die warmte/koeling ontvangen van installaties die aardgas gebruiken**, kan bij wijze van uitzondering worden gegeven indien:
 - zij onderdeel zijn van systemen voor “efficiënte stadsverwarming en -koeling” (in de zin van artikel 2, punt 41, van Richtlijn 2012/27/EU), die warmte/koeling ontvangen van bestaande installaties die voldoen aan de in de eerste bullet beschreven voorwaarden voor de warmte-/gasproductie op basis van aardgas;
 - of
 - investeringen in de warmte-/stroomproductie-installaties gaan binnen drie jaar na de modernisering van het netwerk van start, zetten in op het efficiënt maken van het hele systeem (in de zin van artikel 2, punt 41, van Richtlijn 2012/27/EU) en voldoen aan de in de eerste bullet beschreven voorwaarden voor de warmte-/gasproductie op basis van aardgas.
- Steun voor maatregelen ten behoeve van **transmissie- en distributie-infrastructuur voor gasvormige brandstoffen** is mogelijk indien deze, op het tijdstip van de bouw daarvan, het vervoer (en/of de opslag) mogelijk maken van hernieuwbare en koolstofarme gassen.

- Steun voor maatregelen ten behoeve van **cv-ketels en verwarmingssystemen op aardgas (en daarmee samenhangende distributie-infrastructuur)** kan bij wijze van uitzondering in individuele gevallen worden gegeven indien zij:
 - ofwel in overeenstemming zijn met artikel 7, lid 2, van de verordening tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering, Verordening (EU) 2017/1369¹⁷, ofwel worden geïnstalleerd in gebouwen die onderdeel zijn van een ruimer programma voor energie-efficiëntie of de renovatie van gebouwen, in lijn met langetermijnstrategieën voor renovatie in het kader van de richtlijn energieprestatie gebouwen, hetgeen leidt tot een substantiële verbetering van de energieprestaties, en
 - leiden tot een aanzienlijke afname van broeikasgasemissies; en
 - leiden tot een aanzienlijk verbetering van het milieu (met name door een terugdringing van verontreiniging) en de volksgezondheid, met name in gebieden waar in Richtlijn 2008/20/EU vastgestelde EU-luchtkwaliteitsnormen worden overschreden of dreigen te worden overschreden, zoals bij de vervanging van verwarmingssystemen en cv-ketels op steenkool of stookolie.

¹⁷ Artikel 7, lid 2, van de verordening tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering, Verordening (EU) 2017/1369 bepaalt dat “[w]anneer lidstaten stimulansen verstrekken [...], die stimulansen gericht [moeten zijn] op de hoogste twee significant meest bevolkte energie-efficiëntieklassen, of op hogere klassen zoals omschreven in [een] gedelegeerde handeling.” Voor ruimte- en waterverwarmingstoestellen: producten die werken op fossiele brandstoffen, vallen doorgaans niet in deze klassen, eventueel met uitzondering van gasgestookte microwarmte-krachtkoppelingproducten.

BIJLAGE IV: Uitgewerkte voorbeelden voor de uitvoering van de toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”

Deze afdeling geeft uitgewerkte voorbeelden van hypothetische maatregelen en de algemene onderdelen die deel zouden kunnen uitmaken van de toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”, volgens de twee stappen zoals die in de checklist van afdeling 3 zijn beschreven. De hier gegeven voorbeelden lopen niet vooruit op de mate van detail of de inhoud die bij de beschrijving van de maatregel mag worden verwacht, en de concrete toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” die in de plannen voor herstel en veerkracht moet worden uitgevoerd. De toetsing aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” die uiteindelijk vereist is, zal worden bepaald door de aard en de kenmerken van elke maatregel, en kan in dit document niet uitputtend worden behandeld.

Voorbeeld 1: Energie-efficiëntiemaatregelen in bestaande gebouwen, met vervanging van verwarmings- en koelingssystemen

Beschrijving van de maatregel

Investerings in een breed programma voor de energie-efficiënte renovatie van gebouwen, dat een substantiële verbetering van de energieprestaties oplevert, gericht is op de renovatie van de bestaande woningvoorraad door een scala aan energie-efficiëntiemaatregelen, zoals isolatie, efficiënte ramen, vervanging van verwarmings- en koelingssystemen, groene daken en de installatie van uitrusting voor de opwekking van hernieuwbare energie (bv. zonnepanelen).

Deel 1 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” moet worden getoetst.	Ja	Nee	Onderbouwing indien “Nee” is gekozen
Klimaatmitigatie	X		
Klimaatadaptatie	X		
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. Geen risico's op milieuaantasting zijn geconstateerd wat betreft behoud van waterkwaliteit en waterstress, aangezien geen leidingwaterinstallaties of waterverbruikende toestellen worden geïnstalleerd.
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval	X		
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem	X		
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. In het programma voor de renovatie van gebouwen gaat het niet om gebouwen gelegen in of in de buurt van biodiversiteitsgevoelige gebieden (waaronder het Natura 2000-netwerk van beschermde gebieden, Unesco-werelderfgoedlocaties en Key Biodiversity Areas, alsmede andere beschermde gebieden).

Deel 2 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

Vragen	Nee	Inhoudelijke onderbouwing
Klimaatmitigatie: Is de verwachting dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies	X	De maatregel komt in aanmerking voor interventiegebied 025 in de bijlage bij de RRF-verordening met een klimaatveranderingscoëfficiënt van 40 %. De verwachting is niet dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies zal

leidt?		<p>leiden, om de volgende redenen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het gebouw is niet bestemd voor winning, opslag, vervoer of productie van fossiele brandstoffen. - Het renovatieprogramma heeft het potentieel om het energieverbruik te verminderen, de energie-efficiëntie te verhogen, hetgeen leidt tot een substantiële verbetering van de energieprestaties van de betrokken gebouwen, en om broeikasgasemissies aanzienlijk te verminderen (zie de specificaties van de maatregel op blz. X van het plan voor herstel en veerkracht en de specificaties in het volgende punt). Het zal dus bijdragen aan de nationale doelstelling van een jaarlijkse toename van de energie-efficiëntie, die is vastgesteld overeenkomstig de richtlijn energie-efficiëntie (Richtlijn 2012/27/EU) en de nationaal bepaalde bijdrage aan de klimaatovereenkomst van Parijs. - Deze maatregel zal leiden tot een aanzienlijke reductie van de broeikasgasemissies, d.w.z. naar schatting XX kt broeikasgasemissies per jaar, hetgeen overeenstemt met X % van de nationale broeikasgasemissies in de woningsector (zie de analyse op blz. X in het plan voor herstel en veerkracht). - Het renovatieprogramma zal onder meer de vervanging omvatten van verwarmingssystemen op kool of stookolie door gascondensatieketels. <ul style="list-style-type: none"> o Deze ketels stemmen overeen met klasse A, die onder de hoogste twee significant meest bevolkte energie-efficiëntieklassen qua energie-efficiëntie zitten in deze lidstaat. Koolstofarmere en efficiëntere alternatieven (met name warmtepompen van klasse A++ en A+-) zijn onderzocht, maar door de architectuur van de gebouwen in dit programma kunnen geen gemeenschappelijke warmtepompen worden geïnstalleerd, terwijl gascondensatieketels van klasse A het best presterende technologisch haalbare alternatief zijn. o Daarnaast maken de investeringen in gascondensatieketels deel uit van een breder renovatieprogramma dat gebouwen energie-efficiënter moet maken, hetgeen aansluit bij de langetermijnstrategieën voor renovatie in het kader van de richtlijn energieprestatie van gebouwen en een substantiële verbetering van de energieprestaties oplevert. o Naast de installatie van deze ketels, omvat de maatregel ook de installatie van zonnepanelen in het kader van deze gebouwrenovatie. - Om de ontwikkeling van koolstofarme alternatieven, en met name warmtepompen, in de lidstaten niet te fnuiken, zal hervorming X van deze component (zie blz. Y van het plan voor herstel en veerkracht) leiden tot een herziening van de betrokken brandstofprijzen.
<i>Klimaatadaptatie.</i> Is de verwachting dat de maatregel leidt tot een toegenomen ongunstig effect van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat op de activiteit zelf of op de mens, de natuur of activa?	X	De fysieke klimaatrisico's die voor deze maatregel van wezenlijk belang zouden kunnen zijn, zijn beoordeeld in het kader van een blootstellingsanalyse – voor zowel het huidige als het toekomstige klimaat – en daaruit is gebleken dat de gebouwen in de betrokken klimaatzone aan hittegolven zullen worden blootgesteld. Deze maatregel verplicht de bedrijven om ervoor te zorgen dat de technische bouwsystemen in de gerenoveerde gebouwen zijn geoptimaliseerd om de gebruikers zelfs bij die extreme temperaturen thermisch comfort te bieden. Er is dus geen bewijs voorhanden voor aanzienlijk negatieve directe en primaire indirecte effecten van de maatregel gedurende de levenscyclus voor deze milieudoelstelling.
<i>Transitie naar een circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval:</i> Is de verwachting dat de maatregel: (i) leidt tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval? of	X	Deze maatregel verplicht de bedrijven die de gebouwen renoveren, ervoor te zorgen dat ten minste 70 % (in termen van gewicht) van het niet-gevaarlijke, op de bouwwerf geproduceerde bouw- en sloopafval (met uitzondering van in de natuur voorkomend materiaal zoals bedoeld in categorie 17 05 04 van de bij Beschikking 2000/532/EG vastgestelde Europese afvalstoffenlijst) wordt voorbereid voor hergebruik, recycling en andere vormen van materiaalherwinning, met inbegrip van opvulling, waarbij afval wordt gebruikt als vervanging van andere materialen, overeenkomstig de afvalhiërarchie en het EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer. De maatregel bevat voor de uitrusting die voor de opwekking van hernieuwbare energie kan worden gebruikt, technische specificaties wat betreft de duurzaamheid, repareerbaarheid en recycleerbaarheid ervan, zoals vermeld op

<p>(ii) leidt tot aanzienlijke inefficiënties bij het directe of indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen in enig stadium van de levenscyclus ervan die niet door passende maatregelen tot een minimum kunnen worden beperkt? of</p> <p>(iii) aanzienlijke en langdurige schade aan het milieu veroorzaakt wat betreft de circulaire economie?</p>		<p>blz. X van het plan voor herstel en veerkracht. Met name zullen bedrijven de productie van afval tijdens de bouw en sloop beperken, in overeenstemming met het EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer. Gebouwwontwerpen en bouwtechnieken zullen circulariteit ondersteunen en zullen met name aantonen, aan de hand van ISO 20887 of andere normen voor de demonteerbaarheid of aanpasbaarheid van gebouwen, hoe zij zijn ontworpen om meer efficiënt, aanpasbaar, flexibel en te slopen te zijn met het oog op hergebruik en recycling.</p>
<p><i>Preventie en bestrijding van verontreiniging:</i> Is de verwachting dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht, water of bodem?</p>	<p>X</p>	<p>De verwachting is niet dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht, water of bodem om de volgende reden(en):</p> <ul style="list-style-type: none"> - De vervanging van verwarmingssystemen op stookolie zal leiden tot aanzienlijke reducties van emissies in de lucht en daardoor tot een verbetering van de volksgezondheid, in een gebied waar de EU-luchtkwaliteitsnormen van Richtlijn 2008/50/EU worden overschreden of waarschijnlijk zullen worden overschreden. - Zoals beschreven bij de onderbouwing van de doelstelling klimaatmitigatie, zijn alternatieven met een beperktere impact onderzocht, maar binnen het kader van dit programma technologisch niet haalbaar gebleken. Voorts bedraagt de verwachte gemiddelde levensduur van de ketels die worden geïnstalleerd, 12 jaar. - De bedrijven die de renovatie uitvoeren, moeten ervoor zorgen dat de componenten en materialen die bij de gebouwrenovatie worden gebruikt, geen asbest of zeer zorgwekkende stoffen bevatten zoals die zijn geïdentificeerd op basis van de lijst van autorisatieplichtige stoffen in bijlage XIV bij Verordening (EG) nr. 1907/2006. - De bedrijven die de renovatie uitvoeren, moeten ervoor zorgen dat bij de gebouwrenovatie gebruikte componenten en materialen die in contact kunnen komen met de gebruikers ervan, minder dan 0,06 mg formaldehyde per m³ materiaal of component uitstoten en minder dan 0,001 mg van de categorieën 1A en 1B kankerverwekkende vluchtige organische verbindingen per m³ materiaal of component, bij testen volgens CEN/TS 16516 en ISO 16000-3 of andere vergelijkbare gestandaardiseerde testomstandigheden en bepalingmethoden. - Maatregelen zullen worden genomen om de uitstoot van geluid, stof en verontreinigende stoffen te beperken tijdens de renovatiewerkzaamheden, zoals beschreven op blz. X van het plan voor herstel en veerkracht.

Voorbeeld 2: Afvalbeheer (verwerking van bouw- en sloopafval)

Beschrijving van de maatregel

Deze maatregel is een investering om de bouw van recyclinginstallaties voor bouw- en sloopafval te ondersteunen. Meer bepaald de installaties om afzonderlijk ingezamelde, niet-gevaarlijke en vaste afvalstromen te sorteren en verwerken, met inbegrip van afval afkomstig van het onderdeel gebouwrenovatie van het plan voor herstel en veerkracht. De installatie recyclet niet-gevaarlijk en vast afval tot secundaire grondstoffen door middel van een mechanisch transformatieproces. Doel van de maatregel is om meer dan 50 % (in termen van gewicht) van het verwerkte afzonderlijk ingezamelde, niet-gevaarlijke en vaste afval om te zetten in secundaire grondstoffen die substitueerbaar zijn met primaire bouwmaterialen.

Deel 1 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

<p>Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” moet worden getoetst.</p>	<p>Ja</p>	<p>Nee</p>	<p>Onderbouwing indien “Nee” is gekozen</p>
--	-----------	------------	---

Klimaatmitigatie		X	De maatregel komt in aanmerking voor het interventiegebied 045 bis in de bijlage bij RRF-verordening met een klimaatveranderingscoëfficiënt van 100 %, aangezien de technische specificaties van de steun voor recyclinginstallaties afhankelijk is gesteld van het behalen van het verwerkingspercentage van 50 %. Het doel van de maatregel en de aard van het steunverleningsgebied steunen de doelstelling klimaatmitigatie direct.
Klimaatadaptatie	X		
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. Geen risico's op milieuaantasting zijn geconstateerd wat betreft behoud van waterkwaliteit en waterstress. Overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU was de conclusie van de screeningfase van de milieueffectrapportage dat er geen significante effecten te verwachten vallen. Wanneer bouw- en sloopafval in afwachting van verwerking moeten worden opgeslagen, zal dat moeten worden afgedekt en waterinfiltratie op de locatie zal worden beheerd om te voorkomen dat verontreinigende stoffen afkomstig van het behandelde afval bij regenval wegspoelen naar de lokale waterlaag.
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval		X	De maatregel komt in aanmerking voor het interventiegebied 045 bis in de bijlage bij de RRF-verordening met een milieucoëfficiënt van 100 %, aangezien de technische specificaties van de steun voor recyclinginstallaties afhankelijk is gesteld van het behalen van het verwerkingspercentage van 50 %. Het doel van de maatregel en de aard van het interventiegebied steunen de doelstelling circulaire economie direct. De maatregel sluit aan bij het [landelijke/regionale/lokale] afvalbeheersplan.
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. Overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU is de conclusie van de screeningfase van de milieueffectrapportage dat er geen significante effecten te verwachten vallen op basis van maatregelen die worden genomen om de uitstoot van geluid, stof en verontreinigende stoffen te beperken tijdens de bouw van de recyclinginstallatie en het functioneren ervan (sorteren en behandelen van afval). De met de maatregel gesteunde faciliteiten passen de best beschikbare technieken toe zoals die beschreven zijn in het referentiedocument over de beste beschikbare technieken (BREF) voor de sector afvalverwerking. Maatregelen om de uitstoot van geluid, stof en verontreinigende stoffen te beperken tijdens de bouwwerkzaamheden worden op blz. X van het plan voor herstel en veerkracht beschreven.
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. De activiteiten vindt plaats in of in de buurt van biodiversiteitsgevoelige gebieden (waaronder het Natura 2000-netwerk van beschermde gebieden, Unesco-werelderfgoedlocaties en Key Biodiversity Areas, alsmede andere beschermde gebieden). Overeenkomstig de Richtlijnen 2011/92/EU en 92/43/EEG is de conclusie van de screeningfase van de milieueffectrapportage dat er geen significante effecten te verwachten vallen.

Deel 2 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

Vragen	Nee	Inhoudelijke onderbouwing
<i>Klimaatadaptatie</i> Is de verwachting dat de maatregel leidt tot een toegenomen ongunstig effect van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat op de activiteit zelf of op de mens, de natuur of activa?	X	Aangezien de maatregel betrekking heeft op twee faciliteiten die worden gebouwd in de buurt van overstromingsgevoelige gebieden en de verwachte levensduur van de faciliteiten meer dan 10 jaar bedraagt, is een robuuste klimaatrisico- en klimaatkwetsbaarheidsbeoordeling uitgevoerd, waarbij is gebruikgemaakt van geavanceerde klimaatprojecties met hoge resolutie voor uiteenlopende toekomstscenario's die consistent zijn met de verwachte levensduur van de faciliteiten. De conclusies van die beoordeling zijn verwerkt in de vormgeving van de maatregel (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht).

		Daarnaast bevat de maatregel de verplichting voor bedrijven om een plan uit te werken voor de uitvoering van adaptatieoplossingen die materiële fysieke klimaatrisico's voor de recyclingfaciliteiten moeten beperken (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht). De verplichting betreft onder meer adaptatieoplossingen die niet ongunstig uitwerken op de adaptatie-inspanningen of het niveau aan weerbaarheid tegen fysieke klimaatrisico's van andere mensen, van de natuur, activa en andere economische activiteiten, en die aansluiten bij lokale, sectorale, regionale of landelijke adaptatie-inspanningen.
--	--	---

Voorbeeld 3: Afvalverbrandingsinstallatie (voorbeeld van niet-inachtneming van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”)

Beschrijving van de maatregel

Deze maatregel is een investering om de bouw te steunen van nieuwe afvalverbrandingsinstallaties die de bestaande capaciteit in het land moet uitbreiden. Doel van de maatregel is het verminderen van het storten van niet-gevaarlijk huishoudelijk afval en de opwekking van energie door afvalverbranding (energieterugwinning).

Deel 1 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

<i>Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” moet worden getoetst.</i>	<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	<i>Onderbouwing indien “Nee” is gekozen</i>
Klimaatmitigatie	X		
Klimaatadaptatie	X		
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen		X	In dit specifieke geval heeft de activiteit die met de maatregel wordt gesteund, een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. Er is bewijsmateriaal voorhanden dat de maatregel geen risico's op milieuaantasting inhoudt wat betreft behoud van waterkwaliteit en waterstress overeenkomstig de kaderrichtlijn water (Richtlijn 200/60/EG). Overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU is de conclusie van de screeningfase van de milieueffectrapportage dat er geen significante effecten te verwachten vallen.
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval	X		
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem	X		
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen	X		

Deel 2 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

<i>Vragen</i>	<i>Nee</i>	<i>Inhoudelijke onderbouwing</i>
<i>Klimaatmitigatie: Is de verwachting dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies leidt?</i>	X	Doel van de met de maatregel gesteunde faciliteiten is het tot een minimum beperken van CO ₂ -emissies van fossiele oorsprong. Dit wordt geborgd door uitsluitend biomassa (en geen fossiel materiaal) te verbranden. Dit is onderbouwd (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht) en meegenomen in de desbetreffende streefdoelen voor component Y. Een monitoringplan is voorhanden voor lekkages van broeikasgasemissies in elke faciliteit, met name uit afval dat in afwachting van verwerking wordt opgeslagen, zoals blijkt uit de vormgeving van de maatregel op blz. X van het plan voor herstel en veerkracht.

<p><i>Klimaatadaptatie</i> Is de verwachting dat de maatregel leidt tot een toegenomen ongunstig effect van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat op de activiteit zelf of op de mens, de natuur of activa?</p>	<p>X</p>	<p>Aangezien de drie afvalverbrandingsinstallaties die met de maatregel zullen worden gesteund, gelegen zijn in aardverschuivingsgevoelige gebieden en de verwachte levensduur van de faciliteiten 25-30 jaar bedraagt, is een robuuste klimaatrisico- en klimaatkwetsbaarheidsbeoordeling uitgevoerd, waarbij is gebruikgemaakt van geavanceerde klimaatprojecties met hoge resolutie voor uiteenlopende toekomstscenario's die consistent zijn met de verwachte levensduur van de faciliteiten. De conclusies van die beoordeling zijn verwerkt in de vormgeving van de maatregel (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht).</p> <p>Daarnaast bevat de maatregel de verplichting voor bedrijven om een plan uit te werken voor de uitvoering van adaptatieoplossingen die materiële fysieke klimaatrisico's voor de afvalverbrandingsinstallaties moeten beperken (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht). De verplichting betreft verder onder meer adaptatieoplossingen die niet ongunstig uitwerken op de adaptatie-inspanningen of het niveau aan weerbaarheid tegen fysieke klimaatrisico's van andere mensen, van de natuur, activa en andere economische activiteiten, en die aansluiten bij lokale, sectorale, regionale of landelijke adaptatie-inspanningen.</p>
<p><i>Transitie naar een circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval:</i> Is de verwachting dat de maatregel:</p> <p>(i) leidt tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval? of</p> <p>(ii) leidt tot aanzienlijke inefficiënties bij het directe of indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen in enig stadium van de levenscyclus ervan die niet door passende maatregelen tot een minimum kunnen worden beperkt? of</p> <p>(iii) aanzienlijke en langdurige schade aan het milieu veroorzaakt wat betreft de circulaire economie?</p>	<p><i>Voorbeeld van niet-inachtneming van het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan"</i></p>	<p><i>Hoewel het doel van deze maatregel is om o.a. brandbaar, niet-recycleerbaar afval niet langer naar vuilstorplaatsen te brengen, zou de Commissie waarschijnlijk oordelen dat deze maatregel zorgt voor de ontwikkeling van of "leidt tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval", en wel om de volgende redenen.</i></p> <p><i>De bouw van nieuwe afvalverbrandingsinstallaties om de bestaande verbrandingscapaciteit in het land uit te breiden, resulteert in een aanzienlijke toename van de verbranding van afval, dat niet onder de categorie niet-recycleerbaar gevaarlijk afval valt. Dit is dus direct in strijd met artikel 17, lid 1, punt d), ii), ("Ernstige afbreuk aan milieudoelstellingen") van de taxonomieverordening.</i></p> <p><i>De maatregel belemmert de ontwikkeling en uitrol van beschikbare alternatieven met beperkte impact en een hoger niveau aan milieuprestaties (bv. hergebruik, recycling) en kan leiden tot een lock-in van activa met een sterke impact, gelet op de levensduur en de capaciteit ervan. Aanzienlijke volumes ongevaarlijk afval (al dan niet recycleerbaar) kunnen worden gebruikt als grondstof, en vormen dus, wat recycleerbaar afval betreft, een belemmering voor behandelingen die hoger in de afvalhiërarchie staan, zoals recycling. Een en ander zou de inspanningen ondermijnen voor het behalen van recyclingdoelstellingen op landelijk/regionaal niveau en van het landelijke/regionale/lokale afvalbeheersplan dat is goedgekeurd overeenkomstig de gewijzigde kaderrichtlijn afval.</i></p>
<p><i>Preventie en bestrijding van verontreiniging:</i> Is de verwachting dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht, water of bodem?</p>	<p>X</p>	<p>De maatregel eist dat de gesteunde faciliteiten de best beschikbare technieken toepassen zoals die zijn beschreven in de BBT-conclusies voor afvalverbranding (Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/2010 van de Commissie). Een en ander wordt geborgd door de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht).</p> <p>De met de maatregel gesteunde faciliteiten hebben de vereiste milieuvergunning gekregen en omvatten mitigatie en monitoring van milieueffecten, op basis van maatregelen om de uitstoot van geluid, stof en andere verontreinigende stoffen te beperken tijdens de bouw van, de onderhoudswerkzaamheden aan en het functioneren van de faciliteiten (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht).</p>

<p><i>Bescherming en herstel van de biodiversiteit en de ecosystemen:</i> Is de verwachting dat de maatregel:</p> <p>(i) in aanzienlijke mate schadelijk zal zijn voor de goede staat en de veerkracht van ecosystemen? of</p> <p>(ii) schadelijk zal zijn voor de staat van instandhouding van habitats en soorten, met inbegrip van die welke van Uniebelang zijn?</p>	X	<p>Een milieueffectrapportage of screening is uitgevoerd overeenkomstig Richtlijn 2011/92/EU, en de vereiste mitigerende maatregelen voor de bescherming van het milieu zijn/zullen worden uitgevoerd en opgenomen in de mijlpalen en streefdoelen van maatregel X in component Y (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht).</p> <p>De afvalverbrandingsinstallaties zijn niet gelegen in of in de buurt van biodiversiteitsgevoelige gebieden (waaronder het Natura 2000-netwerk van beschermde gebieden, Unesco-werelderfgoedlocaties en Key Biodiversity Areas, alsmede andere beschermde gebieden).</p>
--	---	---

Voorbeeld 4: Vervoerinfrastructuur (wegen)

Beschrijving van de maatregel

Deze maatregelen bestaan in investeringen in twee submaatregelen:

- Aanleg van een nieuwe snelweg, die een onderdeel is van het TEN-T-kernnetwerk, en moet zorgen voor i) betere verbindingen tussen een afgelegen regio van een lidstaat en de rest van het land, en ii) meer verkeersveiligheid.
- Bouw van elektrische laadpunten (1 laadpunt per 10 voertuigen) en waterstofvulpunt (1 vulpunt om de X km) langs de nieuwe snelweg.

Deel 1 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

<i>Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” moet worden getoetst.</i>		Ja	Nee	<i>Onderbouwing indien “Nee” is gekozen</i>
Klimaatmitigatie	Aanleg van de nieuwe snelweg	X		
	Bouw van oplaad- en tankinfrastructuur		X	<p>Deze submaatregel komt in aanmerking voor interventiegebied 077 in de bijlage bij de RRF-verordening met een klimaatveranderingscoëfficiënt van 100 %.</p> <p>Daarnaast draagt infrastructuur voor elektrisch laden en tanken van waterstof (die gebaseerd zal zijn op groene waterstof die via elektrolyse wordt geproduceerd) bij aan elektrificatie en kan deze dus worden beschouwd als een investering die noodzakelijk is om de transitie naar een daadwerkelijk klimaatneutrale economie te maken. Onderbouwing en bewijsmateriaal voor het opschalen van de productiecapaciteit voor hernieuwbare energie op landelijk niveau is te vinden in component X, blz. Y-Z van het plan voor herstel en veerkracht.</p>
Klimaatadaptatie		X		
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen		X		
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval		X		
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem		X		
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen		X		

Deel 2 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

Vragen	Nee	Inhoudelijke onderbouwing
<p><i>Klimaatmitigatie:</i> Is de verwachting dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies leidt?</p>	X	<p>(Alleen voor de submaatregel van de aanleg van een nieuwe snelweg:)</p> <p>De verwachting is niet dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies leidt, aangezien de nieuwe snelweg onderdeel is van het omvattende vervoersplan¹⁸ dat inzet op de decarbonisatie van het vervoer volgens de klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050. Dit komt met name door de volgende flankerende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aan de investering in de weg is infrastructuur voor elektrisch laden en voor het tanken van waterstof gekoppeld; - hervorming X (blz. Y-Z) van deze component, die wegentol invoert voor deze weg en andere wegen; - hervorming Y (blz. Y-Z) van deze component, die de belasting voor conventionele brandstoffen verhoogt; - hervorming Z (blz. Y-Z) van deze component, die prikkels geeft voor de aanschaf van emissievrije voertuigen; - en de maatregelen XX en XY (blz. Y-Z) van deze component, die de modale shift naar het spoorvervoer en/of het vervoer over de binnenwateren ondersteunen.
<p><i>Klimaatadaptatie</i> Is de verwachting dat de maatregel leidt tot een toegenomen ongunstig effect van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat op de activiteit zelf of op de mens, de natuur of activa?</p>	X	<p>Aangezien de maatregel betrekking heeft op de aanleg van een weg en de daarmee samenhangende oplaad- en tankinfrastructuur in een gebied dat gevoelig is voor hittestress en temperatuurvariaties en de verwachte levensduur van de activa meer dan 10 jaar bedraagt, is een klimaatrisico- en klimaatkwetsbaarheidsbeoordeling uitgevoerd, waarbij is gebruikgemaakt van klimaatprojecties voor uiteenlopende toekomstscenario's die consistent zijn met de verwachte levensduur van de faciliteiten. Met name is een analyse van de overstromingsrisico's gemaakt en daarbij bleken er twee wegvakken te zijn waar specifieke adaptatieoplossingen moeten worden uitgevoerd. Bijzondere aandacht is daarbij besteed aan gevoelige elementen zoals bruggen en tunnels. De conclusies van die beoordeling zijn verwerkt in de vormgeving van de maatregel (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht).</p> <p>Daarnaast bevat de maatregel de verplichting voor bedrijven om een plan uit te werken voor de uitvoering van adaptatieoplossingen die materiële fysieke klimaatrisico's voor de weg en de daarmee samenhangende oplaad- en tankinfrastructuur moeten beperken (zie blz. X in het plan voor herstel en veerkracht). De verplichting betreft onder meer adaptatieoplossingen die niet ongunstig uitwerken op de adaptatie-inspanningen of het niveau aan weerbaarheid tegen fysieke klimaatrisico's van andere mensen, van de natuur, activa en andere economische activiteiten, en die aansluiten bij lokale, sectorale, regionale of landelijke adaptatie-inspanningen.</p>
<p><i>Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen:</i> Is de verwachting dat de maatregel schadelijk zal zijn voor:</p> <p>(i) de goede toestand of het goed ecologisch potentieel van waterlichamen, met inbegrip van oppervlaktewater en grondwater? of</p> <p>(ii) de goede milieutoestand van</p>	X	<p>Een milieueffectrapportage (MER) is uitgevoerd voor de aanleg van de weg en de installatie van de daarmee samenhangende oplaad- en tankinfrastructuur, in overeenstemming met Richtlijn 2011/92/EU. De vereiste mitigerende stappen om het milieu te beschermen, zullen worden uitgevoerd, zoals blijkt uit de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht). De milieueffectrapportage bevatte een effectbeoordeling voor water overeenkomstig Richtlijn 2000/60/EG en voor de geconstateerde risico's wordt een oplossing geboden in de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht).</p> <p>Risico's op milieuaantasting wat betreft het behoud van de waterkwaliteit en het voorkomen van waterstress zijn in kaart gebracht en aangepakt overeenkomstig de vereisten van Richtlijn 200/60/EG (kaderrichtlijn water) en een</p>

¹⁸ Of, als er geen omvattend plan voor duurzaam vervoer is, een specifieke kosten-batenanalyse op projectniveau waaruit blijkt dat het project zelf leidt tot een daling of niet leidt tot een stijging van broeikasgasemissies tijdens de levenscyclus ervan.

<p>mariene wateren?</p>		<p>stroomgebiedbeheerplan dat, in overleg met de betrokken stakeholders, is opgesteld voor het (of de) potentieel getroffen waterlichaam (of waterlichamen) (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht).</p>
<p><i>Transitie naar een circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval:</i> Is de verwachting dat de maatregel:</p> <p>(i) leidt tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval? of</p> <p>(ii) leidt tot aanzienlijke inefficiënties bij het directe of indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen in enig stadium van de levenscyclus ervan die niet door passende maatregelen tot een minimum kunnen worden beperkt? of</p> <p>(iii) aanzienlijke en langdurige schade aan het milieu veroorzaakt wat betreft de circulaire economie?</p>	<p>X</p>	<p>De maatregel verplicht de bedrijven die de weg aanleggen, ervoor te zorgen dat ten minste 70 % (in termen van gewicht) van het niet-gevaarlijke, op de bouwwerf geproduceerde bouw- en sloopafval van de aanleg van de weg en de bouw van de daarmee samenhangende oplaad- en tankinfrastructuur (met uitzondering van in de natuur voorkomend materiaal zoals bedoeld in categorie 17 05 04 van de bij Beschikking 2000/532/EG van de Commissie vastgestelde Europese afvalstoffenlijst) wordt voorbereid voor hergebruik, recycling en andere vormen van materiaalherwinning, met inbegrip van opvulling, waarbij afval wordt gebruikt als vervanging van andere materialen, overeenkomstig de afvalhiërarchie en het EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer.</p> <p>De bedrijven zullen de productie van afval tijdens de bouwwerkzaamheden beperken, in overeenstemming met het EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer, en rekening houdende met best beschikbare technieken, en zullen bijdragen aan het hergebruik en de hoogwaardige recycling van materialen door deze selectief te verwijderen en gebruik te maken van de beschikbare sorteersystemen voor bouw- en sloopafval.</p>
<p><i>Preventie en bestrijding van verontreiniging:</i> Is de verwachting dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht, water of bodem?</p>	<p>X</p>	<p>De verwachting is niet dat de maatregel tot een aanzienlijke toename van verontreinigende stoffen in de lucht leidt, aangezien hij deel uitmaakt van het omvattende vervoersplan en aansluit bij het nationale programma ter beheersing van de luchtverontreiniging. Dit komt met name door de volgende flankerende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aan de investering in de weg is infrastructuur voor elektrisch laden en voor het tanken van waterstof gekoppeld; - hervorming X (blz. Y-Z) van deze component, die wegentol invoert voor deze weg en andere wegen; - hervorming Y (blz. Y-Z) van deze component, die de belasting voor conventionele brandstoffen verhoogt; - hervorming Z (blz. Y-Z) van deze component, die prikkels geeft voor de aanschaf van emissievrije voertuigen; - en de maatregelen XX en XY (blz. Y-Z) van deze component, die de modale shift naar het spoorvervoer en/of het vervoer over de binnenwateren ondersteunen. <p>Bovendien zullen geluid en trillingen door gebruik van de weg en de daarmee samenhangende laad- en taakinfrastructuur worden tegengaan door het plaatsen van schermen die voldoen aan Richtlijn 2002/49/EG.</p>
<p><i>Bescherming en herstel van de biodiversiteit en de ecosystemen:</i> Is de verwachting dat de maatregel:</p> <p>(i) in aanzienlijke mate schadelijk zal zijn voor de goede staat en de veerkracht van ecosystemen? of</p> <p>(ii) schadelijk zal zijn voor de goede staat van instandhouding van habitats en soorten, met inbegrip van die welke</p>	<p>X</p>	<p>Een milieueffectrapportage is uitgevoerd voor de aanleg van de weg en de installatie van de daarmee samenhangende oplaad- en tankinfrastructuur, in overeenstemming met Richtlijn 2011/92/EU en Richtlijn 92/43/EEG. De vereiste mitigerende stappen om grondversnippering en bodemdegradatie te verminderen, met name groene corridors en andere maatregelen voor habitatconnectiviteiten, alsmede de in bijlage IV bij Richtlijn 92/43/EEG vermelde beschermde diersoorten, zijn gebaseerd op vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen en zijn uitgevoerd, zoals blijkt uit de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht).</p>

van Uniebelang zijn?		
----------------------	--	--

Voorbeeld 5: Sloopregeling voor auto's (voorbeeld van niet-inachtneming van het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan")

Beschrijving van de maatregel

Deze maatregel is een sloopregeling voor de vervanging van thans gebruikte auto's met een interne verbrandingsmotor door efficiëntere auto's die ook gebruikmaken van interne verbranding (d.w.z. verbranding van diesel of benzine). De stimulus heeft de vorm van een generieke subsidie per gesloopte en aangeschafte auto, maar kan ook een verfijndere vorm hebben (belastingaftrek).

De maatregel wil oudere, meer vervuilende auto's vervangen door recentere en dus minder vervuilende equivalenten. In dit voorbeeld is de aanname dat in deze regeling alleen een verschuiving moet plaatsvinden naar een nieuwe productgeneratie (bv. het volgende niveau van de Euro-normen) binnen dezelfde technologie.

Deel 1 van de checklist "geen ernstige afbreuk doen aan"

<i>Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan" moet worden getoetst.</i>	Ja	Nee	<i>Onderbouwing indien "Nee" is gekozen</i>
Klimaatmitigatie	X		
Klimaatadaptatie		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus.
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus.
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval	X		
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem	X		
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus.

Deel 2 van de checklist "geen ernstige afbreuk doen aan"

<i>Vragen</i>	<i>Nee</i>	<i>Inhoudelijke onderbouwing</i>
<i>Klimaatmitigatie: Is de verwachting dat de maatregel tot aanzienlijke broeikasgasemissies leidt?</i>	<i>Voorbeeld van niet-inachtneming van het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan"</i>	<i>Auto's met verbrandingsmotor produceren CO₂ (en deeltjesemissies, NO, vluchtige organische verbindingen en diverse andere gevaarlijke luchtvervuilende stoffen zoals benzeen). Wat klimaatmitigatie betreft, zou de aanschaf van nieuwe auto's (ter vervanging van oude) de emissies doen dalen, maar nog steeds aanzienlijke broeikasgasemissies opleveren (de gemiddelde CO₂-emissies, gemeten in laboratoriumtests, van nieuwe personenauto's die in de EU en in IJsland in 2018 werden geregistreerd, bedroeg 120,8 gram CO₂ per kilometer). De Commissie zal waarschijnlijk het argument verwerpen dat diesel- of benzineauto's van de nieuwe generatie het best</i>

		<p><i>beschikbare alternatief in de sector vormen – en dat de investering dus niet in strijd is met het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”. Elektrische auto’s zijn in de sector een beter alternatief met betere milieuprestaties (d.w.z. lagere emissieniveaus over de levensduur) in termen van klimaatmitigatie.</i></p> <p><i>Daarom zou de Commissie waarschijnlijk van oordeel zijn dat de sloopregeling ernstig afbreuk zou doen aan klimaatmitigatie.</i></p>
<p><i>Circulaire economie en afvalbeheer: Is de verwachting dat de maatregel:</i></p> <p>(i) leidt tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval? of</p> <p>(ii) leidt tot aanzienlijke inefficiënties bij het directe of indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen in enig stadium van de levenscyclus ervan die niet door passende maatregelen tot een minimum kunnen worden beperkt? of</p> <p>(iii) aanzienlijke en langdurige schade aan het milieu veroorzaakt wat betreft de circulaire economie?</p>	X	<p>Er zijn maatregelen genomen om het afval overeenkomstig de afvalhiërarchie te beheren, zowel tijdens de gebruiksfase (onderhoud) als bij het afdanken van de vloot, onder meer door accu’s en elektronica (en met name de daarin verwerkte kritieke grondstoffen) te hergebruiken en te recyclen. De impact van de productie is meegerekend, en de regeling zal er niet toe aanzetten om de vliegtuigen die nog dienst kunnen doen, voortijdig te slopen. Meer bepaald eist de regeling dat gesloopte auto’s door een erkende verwerkingsinrichting worden verwerkt overeenkomstig de richtlijn autowrakken (Richtlijn 2000/53/EG), zoals blijkt uit een certificaat om aan de regeling te mogen deelnemen.</p> <p>Daarnaast wordt de maatregel geflankeerd door een activiteit die het demonteren van onderdelen door erkende verwerkingsinrichtingen bevordert, zodat deze uiteindelijk kunnen worden hergebruikt en remanufactured.</p>
<p><i>Preventie en bestrijding van verontreiniging: Is de verwachting dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van de emissies van verontreinigende stoffen¹⁹ in lucht, water of bodem?</i></p>	<p><i>Voorbeeld van niet-inachtneming van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”</i></p>	<p><i>Auto’s met verbrandingsmotor stoten onder meer koolstofmonoxide (CO), deeltjes (PM), stikstofoxiden (NO_x) en onverbrande koolwaterstoffen (HC) uit. Gezien de gangbare praktijken en de wettelijke vereisten²⁰ in deze sector, is de kans gering dat de Commissie, op basis van overwegingen die vergelijkbaar zijn met die voor klimaatmitigatie, zou oordelen dat “de maatregel niet tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht”.</i></p>

Voorbeeld 6: Irrigatie van gronden

Beschrijving van de maatregel

De maatregel beoogt vooral investeringen in een bestaand en in gebruik zijnde irrigatiesysteem in regio X, om efficiëntere irrigatiemethoden te gebruiken en om het veilige hergebruik van teruggewonnen water te bevorderen. Doel is de waterschaarste in de bodem als gevolg van droogteperiodes te compenseren en daardoor bij te dragen aan klimaatadaptatie, met name wat betreft landbouwgewassen. De maatregel zal worden geflankeerd door het bevorderen en ondersteunen van

¹⁹ Een “verontreinigende stof” is een stof, trilling, warmte, geluid, licht of andere contaminant in lucht, water of bodem die de gezondheid van de mens of het milieu kan aantasten.

²⁰ De samenstelling verschilt tussen benzine- en dieselmotoren. Verordening (EG) nr. 715/2007 heeft voor de emissies van gereguleerde verontreinigende stoffen door auto’s, met name stikstofoxiden (NO_x, d.w.z. de gecombineerde emissies van NO en NO₂), de Euro 5- en Euro 6-grenswaarden vastgesteld op 80 mg/km.

duurzame landbouwpraktijken, met name duurzamere en efficiëntere irrigatiesystemen en maatregelen om water op natuurlijke wijze vast te houden, het overschakelen naar gewassen en beheerspraktijken waarvoor minder water nodig is, alsmede duurzamere bemestingspraktijken.

Deel 1 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

<i>Geef aan voor welke milieudoelstellingen de maatregel inhoudelijk aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” moet worden getoetst.</i>	<i>Ja</i>	<i>Nee</i>	<i>Onderbouwing indien “Nee” is gekozen</i>
Klimaatmitigatie		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. Dit is geborgd omdat het nieuwe systeem/de nieuwe uitrusting energie-efficiënt zal zijn, zodat de absolute emissies niet zullen toenemen ondanks een bescheiden toename van het geïrrigeerde gebied, en/of omdat de elektriciteit waarop de uitrusting draait, uit wind of zon wordt opgewekt. Irrigatie kan indirect landbouwpraktijken in stand helpen te houden die de functie van landbouwgronden als koolstofreservoir in het gedrang brengen of die deze zelfs tot netto-emittenten maken. De zinvolle bevordering en ondersteuning van duurzame landbouwpraktijken in het kader van de maatregel levert geen aanwijzingen op voor een verdere verslechtering op dat punt, en zou tot een verbetering moeten leiden.
Klimaatadaptatie	X		
Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen	X		
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval		X	De activiteit die met de maatregel wordt gesteund, heeft een onbeduidend voorzienbaar effect op deze milieudoelstelling, rekening houdende met zowel de directe als de primaire indirecte effecten ervan gedurende de levenscyclus. De maatregel zal niet resulteren in aanzienlijke inefficiënties bij het gebruik van hulpbronnen of in een toename van het geproduceerde afval.
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem	X		
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen	X		

Deel 2 van de checklist “geen ernstige afbreuk doen aan”

<i>Vragen</i>	<i>Nee</i>	<i>Inhoudelijke onderbouwing</i>
<i>Klimaatadaptatie</i> Is de verwachting dat de maatregel leidt tot een toegenomen ongunstig effect van het huidige klimaat en het verwachte toekomstige klimaat op de activiteit zelf of op de mens, de natuur of activa?	X	De verwachting is niet dat de maatregel schadelijk is voor klimaatadaptatie, en wel om de volgende redenen: - Het hoofddeel van de maatregel helpt in beperkte mate te zorgen voor betere weerbaarheid tegen effecten van klimaatverandering op de korte termijn, omdat irrigatie wordt versterkt zonder dat meer water wordt onttrokken. Deze positieve bijdrage is alleen mogelijk voor zover de huidige en verwachte toestand van de betrokken waterlichamen goed is (of op basis van betrouwbare projecties niet redelijkerwijs valt te verwachten dat deze zal verslechteren tot een toestand die minder dan goed is). Mocht dit niet het geval zijn, dan zou het onttrekkingspercentage dus niet duurzaam zijn – en zou de investering niet kwalificeren als een maatregel voor klimaatadaptatie (en dus een grensgeval zijn van een maatregel van slechte adaptatie), ook al verergerd hij de onderliggende situatie niet, omdat hiermee de levensduur van een fundamenteel niet-duurzame structuur wordt verlengd. De maatregel komt in beginsel in aanmerking voor het interventiegebied 040 in de bijlage bij de RRF-verordening met een klimaatveranderingscoëfficiënt van 40 %, omdat het een maatregel voor watermanagement betreft die is gericht op het beheren van waterschaarste die wordt verergerd door klimaatrisico's, nl. droogteperiodes. - Het bevorderen van duurzame landbouwpraktijken en maatregelen om water op natuurlijke wijze vast te houden, zou dan weer onder interventiegebied 037 vallen, omdat hiermee rechtstreeks de doelstelling

		<p>klimaatadaptatie wordt ondersteund. Wil de maatregel volledig onder interventiegebied 037 vallen, dan moet dat aspect overheersen, of ten minste voldoende overtuigend zijn in omvang, schaal en detail.</p>
<p><i>Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen: Is de verwachting dat de maatregel schadelijk zal zijn voor:</i></p> <p>i) de goede toestand of het goede ecologisch potentieel van waterlichamen, met inbegrip van oppervlaktewater en grondwater? of</p> <p>ii) de goede milieutoestand van mariene wateren?</p>	X	<p>De verwachting is niet dat de maatregel schadelijk is voor het duurzame gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen. De maatregel zet in op het verbeteren van het duurzame gebruik van watervoorraden, met name door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - landbouwers te ondersteunen om over te schakelen naar gewassen en beheerspraktijken die minder water vergen; landbouwers te ondersteunen om maatregelen te treffen om de waterretentiecapaciteit van de bodem en de opslag van water op het niveau van landbouwbedrijven te vergroten; - irrigatiesystemen op te zetten waarmee water kan worden hergebruikt overeenkomstig de kaderrichtlijn water en die niet leiden tot een toename van de wateronttrekking. De maatregel zal investeringen omvatten in infrastructuur om teruggewonnen water geschikt te maken voor veilig hergebruik voor landbouwdoeleinden. Dankzij deze investeringen zal het mogelijk worden om behandeld stedelijk afvalwater te gebruiken voor de irrigatie van bouwland in de buurt van de stad en het voor te bereiden op de toepassing van de nieuwe Verordening (EU) 2020/741 inzake minimumeisen voor hergebruik van water; - te investeren in duurzamere en efficiëntere irrigatiesystemen waarvoor minder water nodig is, zoals gerichte irrigatie. Dit zal er tegelijk voor zorgen dat minder nutriënten wegspoelen naar het grondwater en naar nabijgelegen oppervlaktewaterlichamen; - wanneer de activiteit wateronttrekking omvat, is door de betrokken autoriteit een vergunning voor wateronttrekking afgegeven, met daarin de voorwaarden om verslechtering te voorkomen en ervoor te zorgen dat de betrokken waterlichamen tegen uiterlijk 2027 een goede kwantitatieve toestand bereiken (in het geval van grondwater) of een goede ecologische toestand of goed ecologisch potentieel (in het geval van oppervlaktewater), overeenkomstig de voorwaarden van de kaderrichtlijn water, Richtlijn 2000/60/EG; - een milieueffectrapportage volgens de MER-richtlijn is uitgevoerd en alle vereiste mitigerende stappen zijn in kaart gebracht en komen tot uiting in de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van de plan voor herstel en veerkracht).
<p><i>Preventie en bestrijding van verontreiniging: Is de verwachting dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht, water of bodem?</i></p>	X	<p>De verwachting is niet dat de maatregel tot een aanzienlijke toename zal leiden van emissies van verontreinigende stoffen in lucht, water of bodem om de volgende reden(en):</p> <ul style="list-style-type: none"> - het gebruik van hoogefficiënte energieverbruikende uitrusting, of uitrusting die wordt aangedreven door hernieuwbare energiebronnen; - met de installatie van efficiëntere irrigatiesystemen (zoals hiervoor uitgelegd), wordt de uitspoeling van nutriënten in de landbouw verminderd; - met de steun voor landbouwers om over te schakelen naar gewassen en beheerspraktijken die minder water vergen en de toename van de beschikbaarheid van water op het niveau van de landbouwbedrijven, zal minder water worden gebruikt voor irrigatie; - duurzame landbouwpraktijken zullen worden ondersteund, waardoor dan weer minder pesticiden nodig zullen zijn, hetgeen tot minder vervuiling van water en land zal leiden.
<p><i>Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen: Is de verwachting dat de maatregel:</i></p> <p>i) in aanzienlijke mate schadelijk zal zijn voor de goede staat en de veerkracht van ecosystemen? of</p> <p>ii) schadelijk zal zijn voor de staat van instandhouding van habitats en soorten, met inbegrip van die welke van Uniebelang zijn?</p>	X	<p>De maatregel zal geen schadelijke effecten op de biodiversiteit en ecosystemen hebben, omdat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de irrigatieprojecten in het kader van deze maatregel niet zijn gelegen op beschermde locaties, of geen negatieve effecten zullen hebben op die locaties in het licht van hun instandhoudingsdoelstellingen. Verstoring van soorten of negatieve effecten op habitats buiten die locaties – zowel tijdens de aanleg als tijdens de exploitatie – zullen worden vermeden door de nodige preventieve en mitigerende stappen, zoals blijkt uit de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van het plan voor herstel en veerkracht); - een milieueffectrapportage volgens de MER-richtlijn is uitgevoerd en alle vereiste mitigerende stappen zijn in kaart gebracht en komen tot uiting in de vormgeving van de maatregel (zie blz. X van de plan voor herstel en veerkracht); - de voorwaarden van de habitat- en vogelrichtlijn in acht worden genomen;

		<p>voor het project een toetsing aan artikel 6, lid 3, van de habitat- en vogelrichtlijn is uitgevoerd (in dit geval, binnen de procedure voor milieueffectrapportage), die significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden uitsluit;</p> <ul style="list-style-type: none">- door duurzame landbouwpraktijken te ondersteunen, dan weer minder pesticiden nodig zullen zijn, hetgeen de negatieve effecten op de biodiversiteit (insecten, vogels, bodemleven) tegengaat en ook meer gewasdiversiteit kan omvatten, hetgeen ook ten goede komt aan de biodiversiteit.
--	--	--